



SREDNJA VZGOJITELJSKA ŠOLA
IN GIMNAZIJA LJUBLJANA

Kardeljeva ploščad 16, 1113 Ljubljana Bežigrad

MESTNI MUZEJ

POROČILO ZA ZGODOVINO UMETNOSTI

Ljubljana, 24.05.2005

Vsakodnevno potujem v stari del Ljubljane, kjer se vzporedno šolam na Srednji glasbeni in baletni šoli. V neposredni bližini je bila mogočna stavba imenovana Turjaška palača, obdana z gradbenimi odri. S končanimi gradbenimi deli in odstranitvi odrov je Mestni muzej zasijal v vsej svoji mogočnosti in ponovno začel vabiti obiskovalce v svojo notranjost.



Slika 1 – Mestni muzej

Mestni muzej Ljubljana – Turjaška palača na Gosposki ulici 15, je 17. julija 2004 ponovno odprl prenovljena muzejska vrata.

Odprtje palače pomeni konec prve polovice prenove muzeja¹, to je ureditev palače v ustrezne razstavne prostore.

Druga polovica, to je stalna postavitve o zgodovini Ljubljane in njenih ljudeh, bo dokončana predvidoma prihodnje leto. Do takrat pa bo prenovljena Turjaška palača z napovednikom stalne postavitve ter predvsem z novimi kapacitetami v štirih etažah² oziroma na 2500m² površine gostila dogodke, delavnice in javne programe za najrazličnejše skupine obiskovalcev.

V štirih letih načrtnega raziskovanja stavbne dediščine in kulturnih plasti na dvorišču Turjaške palače, ki je bila več stoletij dom ene najslavnejših kranjskih plemiških družin Auerspergov, so v Mestnem muzeju Ljubljana potrdili domneve, da štiristo let stara lepotica skriva pod seboj celo večtisočletno zgodovino: prazgodovinski les in žarna grobišča, rimska cesta, ki je povezovala vzhodna emonska vrata s pristaniščem na Ljubljani, peč za žganje keramike³ iz tretjega stoletja.



Slika 2 – Dvorišče Mestnega muzeja

¹ muzej -a m (e) ustanova, ki zbira, ureja in hrani kulturno in zgodovinsko pomembne predmete

² etaža -e ž (a) del stavbe med dvema stropoma

³ keramika -e ž (a) izdelki iz žgane gline

Ogled palače

Skozi vhodna vrata vstopimo v zasteklen muzejski atrij, ki ga na vhodu krasita **dva velika Atlanta**, kopiji izvirnikov portala⁴ ljubljanskega semenišča.



Slika 3 – slika desnega Atlanta

V zasteklenem atriju je iz stropa spuščena instalacija, imenovana »Rojstvo tekstilij«, ki v skulpturni obliki na simbolni način predstavlja večtisočletno zgodovino Ljubljane. Moj vtis ob gledanju instalacije, katerega avtorice so študentke Oddelka za tekstilstvo na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani pod mentorstvom profesorice Marije Jenko ter gostujočega profesorja Steva Diskina, je bila predstava ljudi oblečenih v vsako tkanino⁵ posebej.

Iz atrija se lahko po zasteklenem zavoju, spustimo mimo muzejske kavarne in notranjega dvorišča v klet, kjer stopimo na izvirno rimsko cesto iz prvega stoletja, ki je v obdobju antike⁶ povezovala vzhodna emonska vrata s pristaniščem na Ljubljani.

⁴ *portal* -a m (a) arhit. arhitektonsko poudarjen vhod v stavbo

⁵ *tkanina* -e ž (i) tekstilni izdelek, narejen s tkanjem

⁶ *antika* -e ž (i) obdobje stare grške in rimske kulture



Klobučevina – surov material – gradnja bivališč.

Prešita odeja – transformacija težkega blaga, šivanje vzorcov, ki jih ustvari pot niti.

Krpanka – odkritje obrti, simbolizira družbeni odnos ljudi, ki delajo skupaj in vstvarjajo celoto.

Bakrena žica in tehnika tkanja – vsaka žica v mreži industrializirana komponenta, zmožna neskončnih detajlov barve in vzorca.

Tiskanje – tekstilna površina postane stran v knjigi, ozadje za zgodbe.

Zdaj umetnik piše neposredno na tekstilno površino, spoznanje da blago, prav tako kot papir vsebuje osebna sporočila.

Del lepote tekstilij je nestalnost. Oblačila menjajo razpoloženja in spreminjajo osebnost.

Površina je povsem izginila. Ostanajo niti, nepovezane, lebdiijo v odprtem prostoru.

Slika 4 – instalacija »Rojstvo tekstilij«

Glavno družabno središče palače je njeno pritličje. Iz atrija stopimo v pedagoško delavnico, muzejsko trgovino, muzejsko kavarno ali pa v konferenčno dvorano z devetdesetimi sedeži in sodobno projekcijsko opremo.

V pritličju palače je večnamenska pedagoško-andragoška delavnica namenjena prirejanju muzejskih delavnic, tečajev in predavanj pa tudi gostovanju tujih produkcij za otroke, šolske skupine in odrasle. Spustni roloji pričarajo ambient rimskega trga.



Slika 4 – oblačenje v kostume



Slika 5 – otroci v kostumih iz rimskih časov



Slika 6 – Slika na panoju v pedagoško-andragoški delavnici

Iz muzejskega atrija se po stopnicah ali z dvigalom povzpne v prvo nadstropje, kjer je napovednik bodoče stalne postavitve.

V drugem nadstropju je protokolarna »Županska soba«. Steno nasproti glavnega vhoda v »Župansko sobo« krasita kipa Adama in Eve, ki ju je leta 1484 izdelal Janez Lipec.

Ključni predmeti »Županske sobe« so še:

Sodniško žezlo - Izdelano je bilo iz srebra okoli leta 1500 in je predstavljalo moč mestnega sodnika, najpomembnejšega mestnega uradnika pred izvolitvijo župana leta 1504. Na žezlu se prvič pojavi barvni rdeče-beli mestni grb: v emajlu je bela/srebrna trdnjava, podlaga grba pa je rdeča.

Mestni pečat - Ljubljana si je leta 1442 pridobila pravico do pečata z rdečim voskom za svojo lojalnost cesarju. Pečatnik je bil narejen tedaj oziroma vsaj do leta 1456, ko je ohranjena prva listina s tem pečatom.

Roka pravice - Lesena in kovinska roka, ki drži meč, je bila izdelana okoli leta 1500. Postavili so jo na sejem kot simbol sejemskega miru. Na ščitu je ohranjen renesančni ljubljanski grb. Pozneje so dodali še podobo zmaja.

Sveti Jurij - Skulptura iz polihromiranega lesa je bila izdelana ob koncu 18. stoletja v frančiškanski rezbarski delavnici, ki je delovala v Ljubljani v 18. stoletju. Sveti Jurij je zavetnik mesta.

Županska veriga - Veriga je zdajšnji simbol mesta. Izdelali so jo iz zlata ter dragih in poldragih kamnov v barvah slovenske zastave leta 1994 po načrtih arhitekta Janeza Suhadolca. Veriga se na prsni strani spenja s Plečnikovim grbom Ljubljane, na hrbtni

strani pa s ploščicami, ki nosijo letnici 1144 in 1994. Naredili so jo ob praznovanju 850-letnice prve omembe mesta.

Mestni ključ - Ključ je iz 15. stoletja, našli so ga v Ljublanici (nedaleč od vicedomskih vrat), ko so jo v 19. stoletju poglobljali. V srednjem veku je bilo šest mestnih vrat, ki so jih vsak večer zaklepali.



Slika 7 – Mestni ključ

Mestni grb - Kovinski grb Ljubljane iz 19. stoletja.

Mestni grb - Izdelan je bil v drugi polovici 18. stoletja. Uveljavile so se tri mestne barve: bela/srebrna za trdnjavo, rdeča za grbovno podlago in zelena za zmaja, ki so ga dodali mestnemu grbu ob koncu 17. stoletja. Vpeljala sta ga polihistor Janez Vajkard Valvasor in zgodovinar Gregor Dolničar.

Županski stol - Županski stol, izdelan v ljubljanski delavnici Naglas v prvi polovici 20. stoletja. Krasi ga ljubljanski mestni grb.

Steno »Županske sobe« med drugim krasi tudi portret župana Ivana Hribarja (1851-1941), ki še danes slovi kot najboljši ljubljanski župan. V letih od 1920 do 1926 ga je portretirala Ivana Kobilca.



Slika 8 – Slika župana Ivana Hribarja (1851-1941)

Zaključek

Mestni muzej je v svoji novi podobi, zelo zanimiv in privlačen za ogled turistov. Svojo mogočnost kaže skozi velike, svetle prostore vezane na zgodovino Ljubljane. Najbolj me je pritegnila hostesa oblečena v Barjanko⁷, s prikazovanjem izdelovanja glinenih izdelkov. Zanimiva pa je tudi soba »Poišči.sam« kjer sem se srečala s Povodnim možem, zapeljivcem iz reke Ljubljanice.



Slika 9 – Slika Barjanke

Viri

Literatura:

- Kopriva, S.: Ljubljana skozi čas, Založba Borec, Lj., 1989
- Leksikon, Cankarjeva založba, 1994
- Plesničar-Gec, L.: Rešena arheološka dediščina Ljubljane, Lj., 1992
- Volk, L.: Lastni zapiski, Lj., 2005

Viri z interneta:

⁷ Barjanka - kdor živi na barju ali je doma z barja

- <http://www.mm-lj.si>
- <http://www.krneki.org>
- <http://www.google.com>